

Kupujte
VOJNE BONDE!
Najstarejši
slovenski dnevnik
v Ohio
Oglasi v tem listu
so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte
VOJNE BONDE!
The Oldest
Slovene Daily
in Ohio
Best Advertising
Medium

VOLUME XXVI.—LETO XXVI.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), MARCH 10, 1943.

ŠTEVILKA (NUMBER) 56

AMERIŠKI POSLANIK GOVORIL BREZ VEDNOSTI NAŠE VLADE

Ruski radio je včeraj objavil celoten seznam ameriških dobav. — Izjava državnega podtajnika Sumner Wellea

RUSKO LJUDSTVO JE BILO VES ČAS NATANČNO OBVEŠČENO O AMERIŠKIH DOBAVAH

Kot odgovor na izjavo ameriškega poslanika admirala Standleyja, da rusko ljudstvo ničesar ne ve o pomoči, ki jo je deležna Rusija od strani Zedinjenih držav, je ruski radio sredi objavil celoten seznam pomoči, ki jih je dobila Rusija iz Amerike. Moskvska vlada ni dala glade poslaničeve izjave nobenega komentara, toda poročila ruskega radia je bilo odraženo tako počasi, da so mogla sproti zabeležiti vsa uredništva ruskega provincialnega časopisa, ki ga bodo zdaj objavila.

Izjava časnikarja Cassidyja

Henry C. Cassidy, načelnik Associated Press urada v Moskvi, je izjavil, da ni res, da bi rusko ljudstvo ničesar ne vedelo o tej pomoči, ker je bila slednja že ponovno omenjena v ruskem časopisu.

Izjava Sumner Wellea

Sumner Welles, državni podtajnik, je v imenu državnega departmanta včeraj izjavil, da

Ljudstvo Italije pričakuje z otopelo apatijo, kaj mu bo prinesel jutrišnji dan

Kontrola Nemčije nad Italijo je popolna. — Italijansko ljudstvo se vprašuje: Koliko udarne moči je še ostalo v nemških armadah? — Ljudstvo ve, pri čem je.

Vrtnitev italijanskih divizij iz Rusije je, mesto da bi vzbudila veselje, samo poglobila fatalistično zadržanje italijanskega naroda, ki ni nikoli verjel v nemško križarsko vojno proti boljševizmu. Nihče v Italiji ni namreč tako naiven, da bi verjel zatrdilo fašističnih oblasti, da so prišli vojaki domov "k počitku"; vsakdo namreč ve, da je invazija dežele pred prago.

Genova je v razvalinah

Privatna poročila, ki so prišla v Portugalsko in Švico, naznanjajo, da je Genova v razvalinah, da so velike industrijske tovarne v Turinu silno poškodovane, da se kruha doma ne more več kupiti in da so Nemci zdaj raztegnili svojo kontrolo tudi na zunanje, daleč v deželi ležeče kraje. Italijansko ljudstvo živi v iste vrste breznočni apatiji kakor ljudstva poraženih držav. Zlo pa je to, ker vsakdo ve, da ima najhujše šele priti.

JUGOSLOVANI K PRISILNEMU DELU

Berlinski radio je v ponedeljek naznanil, da bodo vsi moški v Jugoslaviji, ki so bili rojeni med leti 1912 in 1916, ponesli prisilnemu delu. Vsi oni, ki so bili rojeni med leti 1917 in 1921 pa so bili že prej poklicani.

JAPONSKI DOBROVOLJCI

SAN FRANCISCO, 9. marca. — Tukajšnje oblasti naznanjajo, da se je 300 Japoncev - Amerikancev, ki so zbrani na nemškem centru v Huntu, Idaho, prijavilo prostovoljno v ameriško armado.

Zavezniško bazo je napadlo 47 japonskih letal

Letala so napadla bazo Wau na Novi Gvineji, kjer pa njihove bombe niso povzročile posebne škode.

Zavezniški glavni stan v Avstraliji, sredi 10. marca. — Vrhovno poveljstvo naznanja, da je bombardiralo zavezniško bazo Wau na Novi Gvineji 47 japonskih letal. General MacArthur izjavlja, da japonska zračna sila na jugozapadnem Pacifiku narašča, in da bi bilo pogrešno, če bi zadnje zavezniške zmage zameglile to dejstvo.

Bazo Wau je napadlo 26 sovražnih bombnikov, ki jih je spremljalo 21 bojnih letal. Povzročena škoda je bila lahka.

WASHINGTON, 9. marca. — Mornariški tajnik Knox je izjavil, da imajo Japonci vedno večje težave z zalaganjem svojih oporišč, dočim mornariški departament naznanja štiri nove napade na sovražne postojanke na Solomonovem otočju.

Ameriška podmorska vojna proti japonskim parnikom, ki prevažajo zaloge in vojaški material, je še vedno zelo uspešna.

Rusija ne kliče v vojno umetnikov in pisateljev

WASHINGTON, 9. marca. — Sovjetsko poslaništvo je danes izjavilo, da ni v sovjetski vojni mašini niti enega igralca, pisatelja ali filmskega ali gledališkega direktorja.

V začetku vojne z Nemčijo so bili tudi slednji poklicani pod zastave, toda sovjetska vlada je prišla kmalu do prepričanja, da je prav tako potrebno vzdrževanje kulture za fronto kakor obramba fronte same.

"Naši vojaki so vsi neumni za godbo, gledališče, literaturo in film," je rekel uradni poslanik, "zato prihajajo naši igralci in pevci tik za fronto, kjer prirejajo vojaštvu svoje predstave."

1.000 RUSOV USMRČENIH

LONDON, 9. marca. — Sovjetska informacijska pisarna naznanja, da so nacisti v Malo Arhangelsku postrelili in pobili nad 1.000 sovjetskih državljanov.

"THIS year...
I'm giving double!"

WAR FUND

POMANJKANJE GROBARJEV

NEW YORK, 9. marca. — Pomanjkanje delavcev je postalo tako akutno, da se je nabralo na nekem pokopališču na Staten Islandu v New Yorku 23 krst z nepokopanimi trupli, ker ni delavcev, da bi izkopali grobove.

HEIL, HITLER IN GOERING

V Fort Jackson, So. Carolina, služijo pri vojaki poročnik L. S. Heil, kapetan Paul Hitler in kapetan G. Goering. Vsi trije so dobri prijatelji.

Radi revščine je mati umorila dva otroka izmed sedmih

Izjavila je, da ju je zastrupila zato, ker ni mogla prenesti zasmehovanja njunih sošolcev radi raztrgane obleke otrok.

ALBERT LEA, Minn., 8. marca. — Mrs. Della True, 34 let stara žena, je priznala, da je umorila svoja dva najmlajša otroka od svojih sedmih otrok, da bi ju rešila pred zasmehovanjem njunih sošolcev. Otroka sta bila vedno silno žalostna, ker so se njuni tovariši norčevali iz njiju zaradi njune revne in raztrgane obleke.

Zenska, katere drugi mož je pred leti umrl, je priznala, da je dala strup za podgane v mleko svojega devet let starega sinčka, kar se je zgodilo pretekli teden. Nato pa je priznala, da je lanskega oktobra zastrupila tudi svojo 6 let staro hčerko Ardith.

Družina je živelja od javnega reliefa, odkar je umrl oče in glavar družine. Prebivali so v slabi koči, kjer so živeli, kakor so pač mogli.

Zeno so zaprli, njene revčke pa so prevzele pod svojo oskrbo dobrotelne organizacije.

LETALSKI NAPAD NA BOLGARIJO

ISTANBUL, Turčija, 8. marca. — Neznani bombniki so napadli bolgarski kraj Jambol, katerega so silno bombardirali. Nacistični uradniki v Bolgariji so prepovedali vsako tozadevno obveščanje in utajitev vsakih morebitnih zračnih napadov. Iz Sofije, kjer vlada največja nervoznost, se morajo izseliti vsi starejši ljudje in otroci.

40 AVSTRIJCEV OBDOJENIH

Radio iz Dakarja poroča, da je bilo obdojenih na smrt 40 Avstrijcev, ker "so hoteli organizirati proti-vladno stranko."

Operacijo je prestala

Včeraj je bila v St. Vincent Charity bolnišnici operirana Mrs. Caroline Kmet, 6206 Schade Ave. Operacijo je srečno prestala. Številka njene bolniške sobe je 323. Zelimo ji, da bi se ji zdravje povrnilo ter da bi kaj kmalu prišla nazaj med svoje sorodnike in prijatelje.

Zavezniki domini- rajo vso Tunisijo

V svojih napadih na Angleže je izgubil Rommel 50 tankov. Včeraj je bilo sestreljenih 21 nemških letal.

Zavezniki so bili snoči v dominantni poziciji v vsej južni Tunisiji, kjer se je maršal Rommel umaknil še globlje v hribovje po bitkah, v katerih je izgubil 50 tankov, na severu pa je bila odbita cela vrsta nemških napadov z velikimi izgubami za Nemce.

Da so zavezniki tudi absolutni gospodarji v zraku, je razvidno iz dejstva, ker so včeraj sestrelili 21 letal osiše, sami pa so izgubili samo dve letali.

Maršal Rommel je bil od svojega starega sovražnika in zmagovalca, angleškega generala Montgomeryja zopet tako odločno poražen, da je dvomljivo, če se bo mogel sploh še kdaj priklopiti do iniciative.

Nemški in italijanski radio ničesar ne poročata o Rommelovi napadih in njegovih poznejših umikih.

Naši fantje-vojaki

Dne 21. januarja je odšel k vojakom poznani Jacob Sernel, ki je pred odhodom stanoval pri svoji sestri Mrs. Rose Miller, na 11613 Rutland Dr. Njegovi številni prijatelji mu lahko pišejo na sledeči naslov: Pvt. Jacob Sernel, No. 3 Bty A., 101st C.A.T.B.U., Camp McQuaide, Calif.

Malo kasno je, pa vendar razveseljivo!

Sredi decembra lanskega leta so odpluli iz New Yorka ameriški vojaki na bojno polje — kam, nihče ni vedel. Med njimi se je nahajal tudi saržent Fred Zele iz Euclida.

Dne 6. februarja je njegova mati Mrs. Anna Zele prejela prvo pismo od njega iz Afrike. Kar pa jo je najbolj razveselilo, je bilo na 6. marca, ko je prejela od njega božično voščilo. Pismo je nosilo pečat 5. marca, N. Y. Vidi se kako so vestni na poštne uradu; če imajo le pisma na roki, jih gotovo dostavijo kakor hitro pridejo na vrsto. Seveda izjeme so, ako pisma zgorejo ali se potopijo, ali če jih sovražnik dobi v svoje roke.

8. marca pa je spet prejela pismo, katero je bilo 14. dni na poti. V obeh pismih pozdravlja znanee in sorodnike, kakor tudi vse sosedo. Pravi, da je podnevi zelo vroče, a noči so hladne. Vsi fantje imajo samo eno željo, do bi vojna kaj kmalu končala in da bi se mogli povrtni nazaj.

Pvt. Joseph A. Kosoglov, sin Mr. in Mrs. Joseph Kosoglov, 5375 Stanard Ave., je te dni graduiral iz Army Air Forces Technical Training Command šole, kjer se je vežbal za aviačarskega mehanika. Nahaja se v Stymour Johnson Field, N. C. Pred odhodom k vojakom je bil zaposlen kot mašinist pri National Acme Co. Pri vojakih se pa nahaja od 3. septembra.

NACIJSKE ČETE SO ZOPET ZAVZELE OSEM VAŽNIH MEST

S svojo kontra-ofenzivo ogrožajo zdaj Nemci Harkov, silno trdnjavo in važno industrijsko mesto Rusije.

NA VSEH OSTALIH FRONTAH PA RUSI STALNO NAPREDUJEJO

Nemci, ki so se umikali skoro

zimo iz južne Rusije, so pričeli v bazenu Donca ogromno kontra-ofenzivo, s katero so zavzeli osem važnih mest južno in južnovzhodno od silne trdnjave Harkova. Vse to priznava Rusi v svojem današnjem poročilu.

V ofenzivi je 375.000 mož

Nemci so pričeli svojo ofenzivo pozno v februarju s 25 divizijami ali 375.000 možmi, med katerimi je bilo dvanajst divizij, ki so bile poslano z zapala na rusko fronto.

20.000 pobitih Nemcev

Rusi priznava, da so se umaknili pod nemškim pritiskom iz osmih mest, toda pravijo, da so prizadejali sovražniku pri tem silne izgube, ki znašajo, ne všteti ranjencev, samo na mrtvih 20.000 mož.

Na zahtevo jugoslovanske vlade so bili v Londonu aretirani 4 jug. veterani

Veterani, ki so se borili v Internacionalni armadi v Španiji, so bili izpušeni iz ječe v Severni Afriki, toda zopet aretirani na zahtevo jugoslovanske vlade, ki je izjavila, da jih ne priznava za jugoslovanske državljane.

MOSKVA, 8. marca. — Radio

"Svobodna Jugoslavija" poroča, da so bili štirje jugoslovanski veterani Internacionalne brigade v Španiji, ki so bili izpušeni iz koncentracijskega taborišča v Severni Afriki, zopet aretirani ob svojem prihodu v London, in sicer na zahtevo tamošnje jugoslovanske vlade.

Izjava radio-oddaje

V radio-oddaji, v kateri se zahteva takojšnja osvoboditev teh štirih veteranov, je rečeno:

"Iz angleškega časopisa smo doznali, da so bili v Severni Afriki izpušeni na svobodo bivši člani Internacionalne brigade, med njimi sledeči štirje Jugoslavi: Popović, Kapo, Mijoč in Luček. Omenjeni so bili v Londonu zopet aretirani, ker jih zamejna jugoslovanska vlada ne priznava za jugoslovanske državljane.

Proti komu so se borili?

"Rekli boste: Nemogoče! Toda je fakt. Proti komu pa so se ti Jugoslavi kot člani Internacionalne brigade borili? Ves svet ve, da so se borili proti Hitlerjevemu in Mussolinijevemu fašizmu. V republikanski Španiji so se borili za stvar vsega progresivnega človeštva, za katero stvar so se zdaj dvignili z orožjem v roki vsi svobodoljubni narodi.

Pionirji borbe

"Kakšna razlika je med Jugoslavi, ki so se borili v Internacionalni brigadi, in Jugoslavi, ki se bore danes v Jugoslaviji v vrstah ljudske osvobodilne fronte? Edina razlika je v tem, da so bili oni Jugoslavi, ki so se borili v vrstah Internacionalne brigade, naši pionirji in učitelji. Oni so nam pokazali edini pravi način borbe proti fašizmu."

Rusi priznava, da so se umaknili iz mest Krasnograda, Lozovaje, Pavlovgrada, Krasnoarmejska, Kramatorska, Barrenkove, Slavljanska in Lisičanska.

Naznanilo moskovskega komunističnega

Moskovski komunistični naznanja; Južno in zahodno od Harkova se vrše srdite bitke, v katerih imajo nacistične sile ogromne izgube na moštvo in material, zlasti na tankih.

V Londonu pravijo, da bo kljub vsemu nemška kontra-ofenziva definitivno polom, ako se Nemcem ne posreči zopet zavzeti Harkova.

Z vseh ostalih front pa poročajo Rusi o nadaljnjih uspehih, zlasti iz okraja Vjazme, kjer se Nemci pod ruskimi udarci naglo umikajo.

Mlada mati je odrezala svojemu otroku glavo

Strašno dejanje je storila, ker je bil otrok deček in ne deklica, katero si je želela.

LOS ANGELES, 9. marca. — Mrs. Rosary Shello, mlada žena delavca v obrambni industriji, je povedala danes policiji, da je s kuhinjskim nožem obglavila svojega novorojenega sinčka, ker si je želela hčerke. Njen mož je izjavil, da se je zbudil, ko ga je njegova žena poklicala, rekoč:

"Pravkar sem umorila otroka."

Na policijski stražnici je ženska izjavila policiji:

"Vzela sem mesarski nož, položila otroka na desko za rezanje kruha, nakar sem mu gladko odrezala glavo."

"Nato sem šla v spalnico, go pred porodam šivala obleke, kjer sem zbudila svojega moža ter mu povedala, da sem umorila otroka."

Ženska je rekla, da je že dol in sicer za deklico, ker je hotela imeti hčerko. To je bil edini motiv, da je umorila otroka.

VOJAK JE GLUH IN BREZ PRSTA

RIDGEFIELD, N. J., 9. marca. — Otto D. Myer, star 33 let, je tako naglušen, da se mora posluževati magnetičnega ušesnega fona, in poleg tega je brez prsta na eni roki, pa je bil vendar poklican k vojakom. On je namreč izredno dober ostrostrelec.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto) \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto) \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto) \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

KAKO GOVORI HITLERJEVA "INTUICIJA"

Newyorški PM od 4. marca 1943 prinaša naslednjo posrečeno zbirko Hitlerjevih izjav:

Berlin, v jeseni 1941: — "Ruski sovražnik se je zrušil pod tako strahovitimi udarci, da si ne bo nikdar več opomogel."

Berlin, 8. novembra 1941: — "Nikdar še ni bilo tako ogromno carstvo zdrobljeno in uničeno v tako kratkem času kot v teh dneh Sovjetska Rusija."

Berlin, 15. marca 1942: — "Eno stvar danes vemo: boljševiki, katerim se pozimi ni posrečilo, premagati nemških čet in njihovih zaveznikov, bodo doživeli v bodočem poletju poguben poraz."

Berlin, 26. aprila 1942: — "Prihodnjo zimo bo naša vojska na vzhodu bolj oborožena in opremljena. Nikdar več ne bodo naši vojaki prenašali takih težav kot te, katere so preživeli to zimo..."

Berlin, 30. septembra 1942: — "Bodite popolnoma prepričani, da je naša fronta neomajno trdna, tako ona na vzhodu, kakor na zahodu, severu in jugu. Okupacija Stalingrada, katero homo na vsak način izvedli, bo ogromen uspeh, ki bo poglobil in utrdil našo zmago. Popolnoma pa smete zaupati v to, da nas nobena človeška sila ne bo več odtrgala od te točke."

Muenchen, 8. novembra 1942: — "Vzeti sem ga (Stalingrad) hotel... in—vi veste, da smo skromni—v bistvu smo ga tudi že vzeli. Le tu in tam je še par prav malih točk odpora..."

S to originalno zbirko Hitlerjevih izrekov, primerjamo nekatere izvlečke, posnete iz zadnjega Hitlerjevega dokumenta—iz njegove proklamacije nacistični stranki z dne 24. februarja:

1. "...tudi to zimo smo izgubili del (?) uspehov, ki so jih naši vojaki izvojevali poleti."

2. "...neštevilne težave in neuspehe smo doživeli s strani istih sovražnikov, proti katerim se moramo boriti tudi danes."

IZ ITALIJE

Boston, 2. marca (Christian Science Monitor) Izpod peresa Edgar R. Rosen prinaša ugledni bostonski list dolg članek o razvoju situacije v Italiji, iz katerega je razvideti, da je nedavno vladno krizo povzročilo splošno propadanje morale zaradi politične in vojaške onemoglosti "cesarske" Italije.

Članek omenja, da je znani fašist Robert Farinacci, v časopisu "Regime Fascista" natisnil uvodnik, ki obtožuje prejšnjo vladno, da je slabila in sabotirala italijanski vojni napor. To je poskus prepričati laški narod, da fašistična stranka sama ni kriva vojaških nesreč Italije v Severni Afriki in na vzhodu. Italijanska propaganda zdaj naglašja, da je bil fašizem kašipot diktatorskih režimov in predhodnik totalitarnih ideologij, a Mussolinija slika kot idejnega roditelja samega Hitlerja.

Tako si zdaj laško časopisje prizadeva, da bi rešilo vsaj del na bojiščih izgubljenega prestiža in pri tem razodeva nervoznost javnega mnenja, ki se zrcali tudi v drugih člankih laškega časopisja. Nekateri listi polemizirajo o Atlantskem Charterju in izražajo skrb in strah pred posledicami ameriške zmage...

Angleški mesečnik—British Review the 19th Century and After—je pred kratkim natisnil članek, v katerem predlaga spremembo ravnovesja sil v Sredozemskem morju. List zahteva, da se Italiji odvzame otok Pantelleria v sicilski ožini; isti strateški razlogi zahtevajo pravilno rešitev problema bodočnosti Libije in Cirenajke. Vsa ta vprašanja bodo morala biti podrejena britanski strategiji v Sredozemskem morju.

Commander Stephen King Hall priporoča nekaj podobnega v listu "London Picture Post." On trdi, da bodo zedinjeni narodi upoštevali teritorialno integriteto Italije na kontinentu, toda le v okviru meja pred letom 1914.

Govor ministra Kosanovića na jugoslovanskem radio programu Združenih narodov

Dne 1. marca je bil prirejen v newyorškem Town Hallu dan Jugoslavije s prenosom preko radio postaje WMCA. Predsednik Town Halla je slušateljem predstavil govornike:

Časnikar, V. Trivanović je podal kratko zgodovino osvobodilnih bojev Srbov, Hrvatov in Slovencev; ga. Grujić je opisala svoje vtise iz Jugoslavije; Ivanović in Marokini sta opisala delo naših pomorščakov; Milan Petrović je podal pregled naše narodne pesmi in odpel po eno srbsko, hrvaško in slovensko pesem. Leigh White je analiziral vojaški pomen jugoslovanskega odpora. Sava Kosanović pa je razpravljala o obnovi Jugoslavije. Njegov govor se glasi v slovenskem prevodu:

Vprašanje obnove Jugoslavije ni le jugoslovansko, temveč je bistvene važnosti za občo rekonstrukcijo sveta po zaključku vojne. Iz splošnega načrta široko zasnovane obnove sveta ne smemo izključiti nobenega dela človeštva, ako želimo doseči zares trajen mir, ki naj za daljši čas onemogoči izbruh novih konfliktov. Posredno ali neposredno, je danes že ves svet prizadet od vojne.

V Ameriki se je rodil slogan, da se mora končati sedanja vojna za mir, izvala meščanske vojne in mednarodne spore ter nas končno pahniti v največjo svetovno vojno, v kateri trošimo neštete milijarde, v kateri propadajo nenadomestljive dobrine, v vojno, ki je dozdaj že zahtevala preko 20 milijonov človeških žrtev in v kateri bo poginilo še več dodatnih milijonov ljudi, predno bomo začeli okrevati od te bolezn.

Mesto da bi bila demokracija ofenzivna in imperijalistična v širjenju svojih principov, se je umaknila, ne morda v defenzivno, temveč v nekakšno apatično letargijo in dostikrat celo v samomorilno pomaganje svojim lastnim sovražnikom. Fašizem, brezobziren in aroganten, je izkoristil ta položaj. Infekcija se je širila, Nesmiselna teorija avtarhije se je širila s strahotno brzino. V nasprotju z razvojem svoje tehnike in civilizacije, se je človeštvo povračalo na primitivno stopnjo kamene dobe. V boju s kugo in kolero je človeštvo z vso jasnostjo občutilo potrebo in silo edinosti.

Na naši sedanjí stopnji civilizacije, v njenem ogromnem tehničnem razmahu, pa je postala socialna krivica bolezen, ki je mnogo nevarnejša od kuge in kolere in povzročuje brezprimerno težje repersije in posledice. Moti se kdor trdi, da se Amerikane ne bori zato, da vsak hotentot dobi svojo čašo mleka na dan—pomanjkanje, kateremu so podvrženi neštevilni hotentoti, to je, trpeči ljudje, bi privedlo do tega, da bi izgubili svojo bogastvo tudi oni, ki imajo danes vse.

Pred nekaj leti smo doživeli, da so v Južni Ameriki kurili s kavo, zato da visoka cena tega pridelka ne bi padla, dočim so drugod milijoni siromašnih ljudi kopneli za čašico kave. A glejte, v bogati Severni Ameriki je danes kava razenirana. Pobili so živino, da ne bi padla cena mesa—in to v času, ko nešteti milijoni jedo meso le enkrat na leto, za Božič. Videli smo, kako so madžarski veleposelniki požigali zrelo pšenico, hoteč napraviti večji profit za ono, ki je ostala—dočim

Commander Stephen King Hall torej zahteva, da se Italiji odvzame Alto Adige, Trentino, kakor tudi Gorico, Trst in Istro, z vsem slovanskim zaledjem,

se milijoni Madžarov stradali in si želeli košček kruha.

V interesu mira se take stvari v bodočnosti ne bodo smele več dogajati. To so pojavi, ki ogrožajo vse človeštvo. Ne le radi onih, ki nimajo, temveč morda še bolj radi onih, ki imajo. Strah pred rešitvijo tega problema, pomanjkanje smelosti in jasnega ter odločnega nastopanja v tem pravcu, nas spominja na ljudi, ki izvrše samomor iz strahu pred smrtjo.

Bojazljivost v reševanju socialnih problemov, katere bi bilo moralo človeštvo rešiti v celoti, je privedlo do začetkov fašizma. Ko so prve fašistične tolpe pred 20 in nekaj leti v Italiji pobijale borce za demokracijo in uničevale svobodo mišljenja, ni v zapadnih demokracijah nikomur padlo na um—najmanj pa onim, ki so sedeli na odločilnih mestih—da se tu pojavlja bolezen, ki bo pahnila človeštvo v najstrašnejšo občo katastrofo. Zato so oni, ki so se bali socialne revolucije, pomagali zatreti pokret, ki se je takrat izražal v čisto ne-revolucionarni težnji za svobodo tiska in svobodo volitev, stvari brez katerih si Amerikani niti zamisliti ni mogoče; tako so pomagali razvoju, ki je skozi 20 let ustvarjal vedno nove grožnje za mir, izvala meščanske vojne in mednarodne spore ter nas končno pahniti v največjo svetovno vojno, v kateri trošimo neštete milijarde, v kateri propadajo nenadomestljive dobrine, v vojno, ki je dozdaj že zahtevala preko 20 milijonov človeških žrtev in v kateri bo poginilo še več dodatnih milijonov ljudi, predno bomo začeli okrevati od te bolezn.

Človeštvo ima danes samo dvoje front: fašistično in anti-fašistično. Vsaka žrtev, ki pade na anti-fašistični fronti, pa naj pade kjerkoli, je žrtev za dobro vsega sveta. Ta zavest bi morala pridrati prav do vseh bojevnikov na demokratski fronti. Oni, katere so zadeli prvi udarci, so se žrtvovali za svoje sosedine in reševali tiste, ki so prišli na vrsto za njimi. Ako pa gledamo na človeštvo kot celoto v žrtvovanju, moramo gledati na nje tudi kot celoto pri obnovitvi.

Jugoslavija je le en sektor velikega svetovnega bojišča, toda odpor jugoslovanskega ljudstva—Srbov, Hrvatov in Slovencev—proti sovražniku človeštva, in veličina žrtev, ki jih 15 milijonov Jugoslovancev dnevno prinaša v aktivni borbi, dokazuje, da je popolno jasnostjo, da narod tudi z najbrutalnejšim pritiskom ni mogoče vsiliti ureditve, katero hraber narod zavre. Jugoslavija se bori prav tako enodušno za svobodo svojega lastnega življenja, kakor za svobodo življenja drugih narodov. Njena borba velja svobodi, odrešenju od strahu in od pomanjkanja, in ta njena borba je spontana in enodušna.

Nisem govoril o podrobnostih materialne rekonstrukcije. Te posameznosti poznajo strokovnjaki; ako zmagajo načela, za katere se borimo, bomo mogli reči o teh posameznostih, da so bistveno važne, ako pa ta načela ne bi zmagala, bo materialna obnova sama na sebi le poskus korupcije, ki se bo—kakor vedno—slabo končala za one, ki za ceno materialnih dobrin prodajo svoja načela in jih izdajo. To je vojna vsega sveta in vse naše žrtve bodo zaman, ako ji ne bo sledil vseobči svetovni mir. A Jugoslavija se bori za svetovni mir. Amerika, Sovjetska Rusija, Velika Britanija in Kina imajo potrebne sile, da ga ustvarijo. Zato morajo tudi ostali skupaj. To je najvažnejši problem vojne rekonstrukcije.

VZORNA NEMŠKA DIVIZIJA POSEKANA
STOCKHOLM, Švedska, 8. marca. — Druga najboljša nemška divizija, divizija Mrtvaške glave, ki je pripadala elitni gardi, je bila na ruski fronti skoraj doslovno uničena. Tako javlja sam Hitlerjev list Voelkscher Beobachter, poročajoč o smrti njenega poveljnika, generala Eickeja.

Časopis javlja, da je bil general ubit, ko se je umikal "z maloštevilnimi ostanki svoje divizije pred Rusi."

ške, temveč stvar vsega človeštva. Posamezni mali evropski narodi pa so po vzgledu svojih velikih sosedov zaupali v to, da se bodo mogli rešiti, ako se čimprej izolirajo in odcepijo svojo usodo od usode svojih nesrečnih sosedov. Posledica: vse človeštvo je v vojni!

Ako bi bil kdo pred 15 leti dejal, da morajo zapadne demokracije in Sovjetska Rusija skupno nastopiti proti nacizmu in fašizmu, bi bil ves svet smatral tak misljenje revolucionarnim. Danes pa vidimo, da je naravno in neizogibno. Ako bi bil to aksion že pred 15 leti, bi človeštvo danes ne bilo zapleteno v drugo svetovno vojno, prihranilo bi si bilo milijone življenj in tisoče milijard dolarjev ne bilo bi zapadlo najtežji bolezniki odkar obstoja človeštvo.

Toda kljub temu, da so to znane in jasne stvari, se vendar že zopet pojavljajo misljenja, ki so nas privedla do te vojne. Danes so taki nazori morda še bolj nevarni kakor takrat, ko so nas polagoma potiskali v vojno. To nam danes, po vseh ogromnih žrtvah grozi s tem, da po zmagi v vojni izgubimo mir.

Človeštvo ima danes samo dvoje front: fašistično in anti-fašistično. Vsaka žrtev, ki pade na anti-fašistični fronti, pa naj pade kjerkoli, je žrtev za dobro vsega sveta. Ta zavest bi morala pridrati prav do vseh bojevnikov na demokratski fronti. Oni, katere so zadeli prvi udarci, so se žrtvovali za svoje sosedine in reševali tiste, ki so prišli na vrsto za njimi. Ako pa gledamo na človeštvo kot celoto v žrtvovanju, moramo gledati na nje tudi kot celoto pri obnovitvi.

Jugoslavija je le en sektor velikega svetovnega bojišča, toda odpor jugoslovanskega ljudstva—Srbov, Hrvatov in Slovencev—proti sovražniku človeštva, in veličina žrtev, ki jih 15 milijonov Jugoslovancev dnevno prinaša v aktivni borbi, dokazuje, da je popolno jasnostjo, da narod tudi z najbrutalnejšim pritiskom ni mogoče vsiliti ureditve, katero hraber narod zavre. Jugoslavija se bori prav tako enodušno za svobodo svojega lastnega življenja, kakor za svobodo življenja drugih narodov. Njena borba velja svobodi, odrešenju od strahu in od pomanjkanja, in ta njena borba je spontana in enodušna.

Nisem govoril o podrobnostih materialne rekonstrukcije. Te posameznosti poznajo strokovnjaki; ako zmagajo načela, za katere se borimo, bomo mogli reči o teh posameznostih, da so bistveno važne, ako pa ta načela ne bi zmagala, bo materialna obnova sama na sebi le poskus korupcije, ki se bo—kakor vedno—slabo končala za one, ki za ceno materialnih dobrin prodajo svoja načela in jih izdajo. To je vojna vsega sveta in vse naše žrtve bodo zaman, ako ji ne bo sledil vseobči svetovni mir. A Jugoslavija se bori za svetovni mir. Amerika, Sovjetska Rusija, Velika Britanija in Kina imajo potrebne sile, da ga ustvarijo. Zato morajo tudi ostali skupaj. To je najvažnejši problem vojne rekonstrukcije.

VZORNA NEMŠKA DIVIZIJA POSEKANA
STOCKHOLM, Švedska, 8. marca. — Druga najboljša nemška divizija, divizija Mrtvaške glave, ki je pripadala elitni gardi, je bila na ruski fronti skoraj doslovno uničena. Tako javlja sam Hitlerjev list Voelkscher Beobachter, poročajoč o smrti njenega poveljnika, generala Eickeja.

Časopis javlja, da je bil general ubit, ko se je umikal "z maloštevilnimi ostanki svoje divizije pred Rusi."

Materino darilo

"Včeraj me je sodišče obsodilo na smrt. Brš ko dobite moje pismo, pridite k meni. Pridite, mati — samo teden dni moram še živeti, a hudo je misliti, da bom umrl, da ne bi vas zadnjič poljubil. Hitite, mama. Stejem minute. Ne jokajte. Miren sem in vznemirjen samo radi Vas, kako Vas bo potrla. — Vaš sin, Matija".

Sedla je s čudnim, otrplim izrazom lic. Še solz si ni mogla obrisati. "Obsojen na smrt" — krute so te kratke besede, koliko nesreče, koliko solza je v vsakem zlogu!

Nekaj ur je preteklo. Solnce je zašlo. Ona pa je še vedno sedela, mirna, tako mirna! Le mozek ji je deloval z veliko hitrostjo. Končno se odloči. Ko je mrak objel sobo, vstane, prižge luč in pogleda na uro. Čez dve uri odide vlak. Še ima čas... Delala je kakor avtomat, ko se je preoblačila. Ničesar ni vzela s seboj, razen neke drobne, dragocene stvarice, ki jo je skrila na prsih.

Vlak leti. Ljudje stopajo in izstopajo, se pogovarjajo o delu, jedi, pižici, berejo časnike. Mati sedi mirno v enem kotu. Vlak beži, njene misli pa beže še hitreje. Noče misliti na prihodnost, on tako bližnjo prihodnost. Saj je pismo z ono grozno besedo samo sen. Misli o svoji ljubki preteklosti... Njen dom, mrzla soba, Mitčo, suh živahen deček — kako čita zanimivo knjigo in stavi materino brezvestila vprašanj. Razgovarjata se do pozne noči. Mama mu vceplja v njegovo dušo ljubezen k človeštvu, resnici, svobodi in pravici. Vzbudila mu jo je, pripravila vse...

Končno se zveza misli odtrga od preteklosti. Zopet grozne slike, zobje ji šklepetajo. Nesrečna mati!...

Ozira se na zasluge njene pokojnega moža, so ji dale dve uri časa za sestanek s sinom. Ni žilica ni zadržala na njenem belem, brezkrvnem licu, ko je šla skozi ozke hodnike in dvorišča. Vojaki so z začudenjem opazovali to žalostno postavo. Vrata se odpro, hitro vstopi, obstoji in se nasloni na zid. Debelo, visoko zidovje, majhno okence tik pod stropom, in v okencu košček neba. Visoka, suha postava s svetlimi očmi ji pride nasproti.

Zdela se je, da se trese temnica pred tem mističnim objemom dveh duš.

"Težko stojite, sedite!"

Pelje svojo mater do stola in ona ga posadi na svoja kolena. "Ali ne tako, kakor v otroški dobi?"

Hotel se je nasmehniti, toda ustne so mu zadržale, glava se je naslonila v odgovor na materina ramena.

"Glej, zopet smo skupaj! Ne misli..."

Mati dvigne glavo svojega sina z obema rokama in poljubi ljubo, vlažno izsušeno lice.

"Kako si se izpremenil, kako si suh, dragi moj mučenik!"

"Ne, ne... Vi ste sivi in stari. Čez par dni ne bom več živ, ostali boste sami s svojo bolečino. Mislim, samo na to — živeli in delali ste samo zame, ne da bi mislili na sebe!"

"Ne mislim nato, moj sin!"

"Pričakoval sem vas te dni, premišljal, kako se bova sestala, kaj da vam povem... Vi

boste odšli, jaz pa ne bom imel na kaj čakati... želel bi, da me še danes ubijejo!"

"Ti boš umrl z menoj!" začne šepeče mati, gledaje mu hrabro v oči.

"Vi boste šli? — Ali vas bodo pustili?"

"Premišljala sem in premislila, ter sem končno sklenila. Ne dam te nikomur. Dala sem ti življenje, vse moje moči — dala ti bom tudi smrt. Ne boš primoran preživljati smrtnih bolečin, umrl boš v mojem naročju. Hoteli so mi vzeti sina, mislili so, da so dovolj močni, ali materina ljubezen je močnejša. Vzela te bom njim, premakni se malo, skrij me pred vojakom... Prinesla sem strupa."

Poljubi me zadnjikrat, smrt bo prišla kmalu, brez bolečin, ne boj se. Zdravo, otrok moj, zdravo!"

Poljublja jo ga, je primaknila stekleničico k njegovim ustnim in prvikrat v teh dolgih dneh zahtela — po tem ji je odleglo. Njegovo glavo nasloni na svoje rame in ko se je njegovo telo pričelo krčiti, izpije svoj delež.

O kongresu ameriških Hrvatov

LONDON, 27. februarja (Radio prejemna služba) — Londonski radio je poročal naslednje o velikem kongresu ameriških Hrvatov v Chicagu:

Na tem kongresu je bil opisan prispevek ameriških Hrvatov za stvar Amerike v vojni, njihov delež v ameriški vojski in na polju tovarniškega delarstva. Vlaganju denarnih sredstev v vojno obveznice. Kongres je z vso jasnostjo pokazal, da hrvaški narod nima nobene skupnosti z izdajalcem Pavelićem, katerega namen je uničiti z enim mahom hrvaški narod sam in edinstvo Jugoslavije. Pavelić je izdal Hrvaško, ko je izročil Italiji Dalmacijo, a Mađarski Medmuruje.

Po tem uvodu je govornik prečital nekatere izmed resolucij sprejetih na hrvaškem kongresu.

"It Takes Both"

It takes perfect coordination between plane and aircraft carrier to win battles in the south Pacific wherever our two-ocean navy operates.

It takes both... War Bonds and Taxes to provide the sinews of war... to give our fighting men the tools they need to whip the Axis powers.

J. S. Tremain, Department

Zakrajsek Funeral Home, Inc.

6016 ST. CLAIR AVENUE

Tel: ENdicott 3113

JOS. ŽELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE.

ENdicott 6331

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago

MI smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.

452 East 152nd Street Tel: KEmore 3111

Vprašanje delavskih moči

Švicarski list "Arbeiter Zeitung" prinaša v svoji številki od 31. decembra članek o delavskem vprašanju na Balkanu. Na Hrvaškem se ceni število poljedelskih delavcev in dninarjev na 350,000, ono kvalificiranih delavcev na 80,000, pristanjskih delavcev na 25,000 in rudarjev na 60,000.

V Nemčiji je zdaj zaposlenih približno 120,000 hrvaških delavcev. V zadnjem času so naalnim potom poslali tja zopet 50,000 delavcev. Življenjski pogoj delavcev na Hrvaškem so zelo težki. Plače so precej različne. Poljedelski delavci zaslužijo na dan od 45 do 90 kun, zidarski dobivajo po 30 dinarjev s hrano, rudarji od 70 do 120 kun, a industrijski delavci od 25 do 70 kun. Na leto ima vsak delavec približno 220 delavnih dni.

Po številkah te plače niso majhne, toda pomisliti je treba, da je vrednost tega denarja zelo majhna. Delodajalci morajo skrbeti za dobavo hrane in so večinoma ustanovili skupne kuhinje, za katere odtegujejo delavcem gotove zneske od plače. Socialnih ustanov sploh ni razven na papirju — zavarovalnica je tako visoka, da je delavci ne morejo plačevati. Svoboda političnega delovanja je ukinjena in le pristanišči in pomorski delavci so se organizirali, največ v komunističnem tisku.

Članek piše tudi o položaju delavcev v Srbiji, ki je zelo nejasen. 350,000 Srbov se še vedno nahaja v vojnem ujetništvu; 100,000 so jih Nemci namestili v svoji industriji. V Srbiji sami, pa tudi niso organizirani. Plače so niti najmanj v razmerju s potrebami, a socialne ustanove, ki obstojale pred vojno, so ukinjene. Delavci, ki delajo v Nemčiji, bodisi v poljedelstvu,

bodisi v vojni industriji, pošiljajo domov del svojih prihrankov, toda medtem ko pošiljajo Finski ali Danski oženjeni delavci mesečno domov po 250 mark in neoznjeni po 125 mark, belgijski in francoski po 160 oziroma 120 mark, iznosijo te pošiljke za srbske in hrvaške delavce le po 100, oziroma 80 mark na mesec.

IVAN CANKAR:

Kralj Matjaž

Videl sem tako različno, kakor zdaj tebe vidim, tovariš.

Videl sem kralja Matjaža, ko je sedel na svojem visokem prestolu od jekla. Dvorana je bila prav tista, ki jo poznamo; nizka, mračna in sila prostrana, tako da nikjer ni bilo ne zidov, ne kotov. Za vsako vrsto sivih stebrov se je v noč in hlad razprostrela druga dvorana še večja od prejšnje. Nikjer ni bilo ne baklje, ne sveče, pa vendar so bile luči prepletale mrak, kakor da bi poletavale bele večje tik pod stropom.

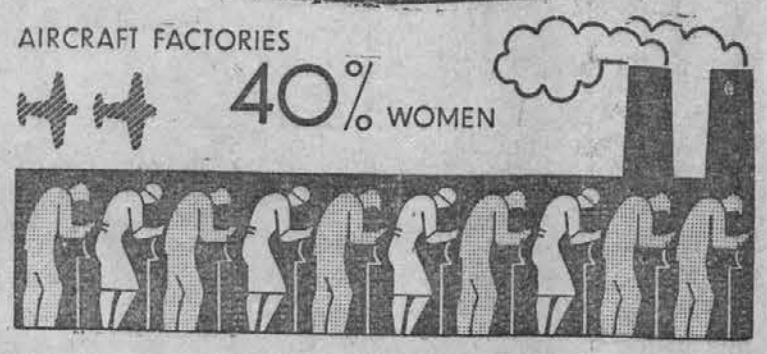
Bil sem med njimi in nisem bil, njih težko sapo sem dihal, njih bela lica sem videl in njih rdečo kri; pa vendar je bilo tam zdi se mi, le moje breztelesno srce.

Na tem svojem jeklenem prestolu je sedel kralj Matjaž, visok in silen. V obraz je bil hudod bled, pod širokimi čeljustmi so se bočili valovi mogočne črne brade; oči so ležale v globokih jamah in so gorele z motnim plamenom; orjaške pesti, nago sto porastle, so počivale na hrastovi mizi, pripravljene, da se vzdignejo. Tako je sedel kralj Matjaž in tako so sedeli sloneli in ležali tudi vojščaki njegovi; nobeden se ni ganil, ali nobeden ni pal, kajti vsaka ura bi lahko bila tista, ki je bila oznanjena pred tisoč leti.

V motnem plamenu oči Matjaževih in njegovih vojščakov je bilo napeto pričakovanje. Kakor da se je bil kazalec na

The women of Britain fight in the Factories

TWO EXAMPLES

IN BRITAIN TODAY there are 6,750,000 women in full-time war jobs, and 350,000 in part-time work. This means that approximately one out of every two British women between the ages of 18 and 65 are engaged in war work. The poster pictured above shows the increasing percentage of women workers in two typical kinds of Britain's war factories.

uri pomaknil tik do dvanaajste in da vsak hip udari kladivo na zvon. Vse pesti, mogočne, so čakale trdo stisnjene, da se razklenejo ter zgrabijo za meč.

Zapihal je hladni nočni veter, kakor da so se bila nekje v daljnem mraku odprla nevidna vrata; črni valovi Matjaževe brade so se vzdramili in so zasumeli; plamen v njegovih očeh je zaplapolal in je bil svetlejši.

V dvorani se je prikazal čuden človek, kdo ve kako in odkod. Stal je nenadoma pred hrastovo mizo kralja Matjaža. Obraz mu je bil ves polit s krvjo, da ga je bilo komaj razločiti. S krvjo in blatom je bila pokrita obleka, raztrgana v cunj. Levi rokav mu je visel ohlapno nizdol in je bil prazen. Tak je stopil med vojščake Matjaževe in ni rekel besede; koj jim je bil enak, stal je med njimi tiho in nepremično, desnico sključeno v pest; in v temnih očeh

se mu je užgal plamen velikega pričakovanja.

Prišel je drugi, ta je prišepal ob bergiji, ker je imel eno samo nogo. Stori je takisto, kakor prejšnji. Za njim se je takoj prikazal tretji, in ta je, čudo prečudno, nesel lastno glavo v naročju; glava je bila okrvavljena od strjenih las do čeljusti, toda živel je, oči so gledale nezastrle; in komaj je stopil med tovariše, je vzdignil glavo ter jo postavil med ramena.

Ta čuda sem gledal in se nisem čudil; zdelo se mi je, da se vse vrši po pravici, kakor se drugače ne more vršiti. Tudi se nisem čudil, ko so prihajale dolge procesije od vseh strani, procesije, kakor jih človeško oko še ni videlo. Ni še videlo toliko krvi, bolečine in trpljenja. Tiho so prihajale procesije, iz ust ni bilo glasu, tudi koraka ni bilo čuti — tisoč za tisočjo molčečih senc, ki so vse imele živa telesa, imele oči, ki so gledale, srca, ki so jim močno utripala. Procesijam ni bilo konca, noč jih je brez nehanja valila iz mračnega svojega naročja in ta noč mislim, da je

bila daljša od leta. Dvorana se je širila in razmikala v neskončnost, da je bilo za vse prostora. Kralj Matjaž se ni ganil, tudi ni trenil s plamenčim očesom, ko je gledal, kako je bil njegov tabor že prostarn, kakor ob sodnem dnevu dolina Jozafat. Tej strašni noči, v njeni tišini še strašnejši, ni bilo kralja, polno leto je bila dolga in že se je prelila v drugo, prelila v tretje.

Brezštevne legije obrazov sem videl, toda razločil in spoznal sem jih vse do zadnjega, v bližini in temni daljavi; kajti kakor so bila lica okrvavljena, so se blede svetila iz mraka, velikim belim večam podobna. Ni ga človeškega obraza, da bi ga ne bilo med njimi, vojščaki Matjaževimi. Mladenci nežni, golobradi, komaj lesenemu konjiču odrasli, moški zagorelih lic, močnih čeljusti in resnobnih oči; sključeni starci s povešenimi sivimi brki in košatimi obrvi. Bilo pa je vmes tudi veliko število žensk, mladih in lepih, starih in zgrbljenih, in bili so vmes otroci, ki so pravkar shodili, celo dojenice sem videl v naročju mater.

Zbrali so se bili od vseh strani in krajev tega sveta; kolikor je narodov zemlja rodila, vsi so bili tam, so čakali v taboru kralja Matjaža ure oznajenja. Nisem videl samo belih obrazov, temveč tudi rumene, bronastorjave in čisto črne. Kakor pa so bili obrazi različni po rodu in plemenu po letih in oblikah, nekaj jih je družilo, kar sem občutil v srcu, ko sem jih gledal ali kar se nikakor ne da razložiti z besedo. Ni bila samo strjena, črna kri ki jih je bila vseh, vojščakov Matjaževih, očitno znamenje. Bilo je vse kaj drugega in vse kaj več — kakor da je vsaki med njimi nosil na dlani svoje živo, trepetajoče srce. V tem srcu je bil spomin na bolest, do zadnje pekoče kaplje izpito, na nezaluženo, nezaljšano gorje, na brezbožne krivice, na kazni brez greha in sodb, na sramoto in ponižanje, na ošabno, potepatno ljubezen, na izdano zvestobo, in ogoljufano zaupanje. Ali nad vsem tem črnim jezerom grenkobe — in iz jezera grenkobe se je bila rodila, je nauglasljivo sijala mirna luč pričakovanja, močne, čiste vere v tisto veliko uro, ki je bila oznanjena. To je bil človek, bičan in o-ropan, ponizan in osramočen od krivice. To je bil vojščak kralja Matjaža.

Črni strop se je razmaknil, zasvetila so se nebesa, vzdignil se je silni kralj Matjaž in — Nicesar nisem videl več. Kdaj in kje je bilo vse to! Kdaj bo in kje — — — ?

Mali oglasi

OSKRBNICE

V STAROSTI OD 21-44 LETA

Morajo govoriti nekoliko angleščine in isto razumeti.

Zahteva se dokaz ameriškega državljanstva.

5-DNEVNI DELOVNIK od 5.43 pop. do 12.43 zj.

Dobra plača na uro Stalno delo

Zglasite se dnevno razven ob nedeljah, na 700 Prospect Ave., soba št. 901.

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

Učence

SE IŠČE ZA

Magnesium

stalno

livarsko delo

Plača na uro poleg bonusa

Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu se ne prihlasite.

American

Magnesium

Corp.

1099 Ivanhoe Rd.

SCRAPER DELAVCI

in STROJNIKI

za strojno "Assembly"

PLAČA NA URO

THE

PHOENIX MACHINE CO.

2711 Church Ave., pri W. 28 St.

Voznik dobi delo

Takoj se sprejme voznika, ki si s trukom razvažal mehko piščo. Unijska plača in ure. Zglasite se pri Double Eagle Bottling Co., 6517 St. Clair Ave.

ACHING-STIFF SORE MUSCLES

For PROMPT relief—rub on Musterole! Massage with this wonderful "COUNTER-IRRITANT" actually brings fresh warm blood to aching muscles to help break up painful local congestion. Better than an old-fashioned mustard plaster! In 3 strengths.

MUSTEROLE

RED-ITCHY-SCALY ECZEMA

Effective Home Treatment Promptly Relieves Torture! First applications of wonderful soothing medicated Zemo—a doctor's formula—promptly relieve the intense itching soreness and start at once to help heal the red, scaly skin. Amazingly successful for over 30 years! First trial of marvelous clear, grainless liquid Zemo convinces! All drug stores. Only 85¢.

ZEMO

COUGHS

Due To Colds or Bronchial Irritation Here's good news for the people of the U. S. A. Canada's greatest cough medicine is now being made and sold right here, and if you have any doubt about what to take this winter for the common cough or bronchial irritation get a bottle of Buckley's CANADIAN Mixture. You won't be disappointed—it's different from anything else you ever used—one little sip and you get instant action. Only 45¢—all druggists. Satisfaction or money back.

Mali oglasi

IŠČE SE MOŠKE IN ŽENSKE

za znotranjo in zunanjo brusenje.

THE

PHOENIX MACHINE CO.

2711 Church Ave., pri W. 28 St.

Izurjeni operatorji

na BORING MILLS

(Horizontal in Vertical) VELIKIH STRUGALNIKIH RADIAL DRILL

Plača na uro, poleg "overtime." Če ste sedaj zaposleni pri obrambnem delu, se ne prihlasite.

Wellman Engineering

7000 CENTRAL

PRILIKA

za izkušenega Die Casting strojnega operatorja, da bi se naučil strojnega "Assembly."

Hidralična in električna dela. PLAČA NA URO

THE

PHOENIX MACHINE CO.

2711 Church Ave., pri W. 28 St.

INCOME TAX

Dajte spolniti vaše listine za dohodninski davek pri osebi, ki se razume na to delo, ter na katero se lahko z zaupanjem obrnete z zadevami svojega privatnega trgovanja in denarja. Vaše listine glede dohodninskega davka bi morale ostati tako privatne kot spoved, zato pa bodite oprezni kje jih daste spolniti.

Pri nas spolnimo vaše listine že dolgo vrsto let, v popolno zadovoljstvo naših trgovcev in privatnih oseb. Če ste lastnik posredstva, prinesite s seboj vaše račune, in tudi vašo Social Security številko. Urad je odprt od 9. zjutraj do 7.30 ure zvečer.

Marian Mihaljevich

—Income Tax Expert—

6424 St. Clair Ave.

WAR BOND QUIZ

Q. How many coowners of a Bond can there be?

A. War Bonds may be issued in the names of only two individuals as coowners, and the registration must be in the alternative, such as "John X. Smith or Mrs. Mary Smith," without any qualifying words or phrases.

Q. If a person who already holds War Savings Bonds up to the limit for the current year should inherit additional Bonds, could they be registered in his name?

A. Yes.

Q. How can I be sure that I can get my money back if I buy a War Savings Bond?

My word is my bond.

By G. H. Crockett

A. The full faith and credit of the United States Government are pledged for payment of both principal and interest. Your Bond is just as sound as the Government itself.

Q. If the owner of a War Savings Bond dies, how is collection made?

A. In the absence of a co-owner or beneficiary in the registration, the bond will form a part of the registered owner's estate, and will be paid to persons entitled to share in the estate under local laws as provided in the regulations.

Remember—the longer you keep War Bonds, up to 10 years, the more valuable they become.

WSS 707D U. S. Treasury Dept.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varčevalnih znanjk!

"THAT LITTLE GAME"

Now see, he wins because he was first to get rid of all of his cards. We each pay him for the cards we hold. Picture cards and ten spots cost you ten chips apiece, the rest at face value. You haven't many cards left.

HUH? I've got six cards. It's gonna cost me. Let's see. A king, a queen, two tens, a seven and a nine. Fifty six cents! Holy smokes! One hand of rum is enough for me.

DON'T GET DISCOURAGED! YOU'LL LEARN IN A COUPLE YEARS. YOU CAN'T ALWAYS LOSE. LOOK WHAT YOU'D HAVE GOT IF YOU'D HAVE WON THIS HAND.

AT LEAST THIRTEEN CENTS! HO-HO-HO

NICE TO BE SHOWN HOW YOU COULD HAVE SAVED TWENTY CENTS? YOU COULD HAVE PLAYED YOUR KING ON THIS TEN, JACK, AND QUEEN. AND YOUR QUEEN ON THAT NINE, TEN AND JACK OVER THERE.

These instruments are essential equipment to every American ship which comes out of the shipyards. With the scores of ships now being completed each month, we need many of these instruments. Your purchase of War Bonds and Stamps will help pay for them. Invest at least ten percent of your income every payday in these interest-bearing Government securities.

U. S. Treasury Department

What You Buy With WAR BONDS

A pelorus, used by the Navy, is a device which fits over the surface of a compass to enable the operator to take bearings on distant objects. It has split hair sights, has been in use for many years... and costs approximately \$125.

These instruments are essential equipment to every American ship which comes out of the shipyards. With the scores of ships now being completed each month, we need many of these instruments. Your purchase of War Bonds and Stamps will help pay for them. Invest at least ten percent of your income every payday in these interest-bearing Government securities.

ANY BOOK IN PRINT

Delivered at your door. WE PAY POSTAGE. Standard Authors, new books, popular editions. Fiction, reference, medical, mechanical, farm, household, children's books.

—ALL AT GUARANTEED SAVINGS Catalog.

FREE! JUST OFF THE PRESS To Readers of This Paper: Write for our great illustrated book catalog. A short course in literature. The buying guide of 300,000 book lovers. The answer to your reading problem.

FREE — If you write NOW — TODAY! CLARKSON PUBLISHING CO. Dept. N33-2 1253 So. Wabash Ave., Chicago, Ill.

SQUIRE EDGEWATE — Very Considerate

YOUR HONOR THIS MAN HAS A HABIT OF SPEEDING LIKE FURY. I PICKED HIM UP AT NOON TODAY.

WE'VE GOT TO PUT HIM ON THE SLED.

TEN DAYS IN THE SILENCE OF THE WOODS.

CAN I SAY ANYTHING AT THIS TIME YOUR HONOR?

CERTAINLY THY COURT WILL LISTEN TO ANY STATEMENT YOU WISH TO MAKE.

WELL THEN I WANT TO ASK YOU TO PHONE MY WIFE.

AND TELL HER NOT TO WAIT DINNER ON ME.

BY LOUIS RICHARD

P. DECOURCELLE:

MOČ LJUBEZNI

ROMAN — I. DEL

— Kje pa je, če ga ni tu?

Ta krič je bil tako bolesten, da je stari Yvon še bolj prebledel.

— Moj sin! ... Svojega sina hočem imeti! ... Dajte mi mojega sina!

Vsa iz sebe je pahnila slugo od vrat in že je bila na stopnicah. Sluga je hitel za njo, toda bilo je že prepozno. Hitela je po dolgih hodnikih in odpirala po vrsti vrata dobro znanih sob, dokler ni prispela do grofične spalnice.

Stara grofica je ležala na postelji in umirala. Naslonjena je bila na blazinice, v rokah je držala križec in poslušala duhovnika, ki je bral mašo pred improviziranim oltarjem ob vznožju postelje.

Ko je vstopila Helena, je blede obraz umirajoče zadrževal. Zdelo se je, da se ji je zalesketala v očeh solza.

Iztegnila je roko ... da bi blagoslovila ali preklinjala? Kmetje so jo presenečeno pogledali. Tedaj je pa zapel ministrantov zvonček in vse glave so se sklonile.

Kakor pod vplivom višje sile se je Helena prenila skozi množico in stopila k umirajoči. Sklonjene glave je vzkliknila vsa iz sebe:

— V tem svečanem trenutku vam prisegam, da nisem zakrivila zločina, ki ste mi ga napravili!

Nastala je grobna tišina, Helena je padla na kolena in poljubila svoji tašči roko.

— Ah, usmilite se me, usmilite se matere, ki prosi za svojega otroka, usmilite se žene, ki si hoče znova priboriti možovo srce, usmilite se hčere, ki prosi vašega blagoslova.

— Storili ste zločin. To je kaznivo, — je šepetala umirajoča s slabim, toda razločnim glasom.

— Ne, mati, nedolžna sem! Prisegam! ... Mar bi mogla lagati v tem svečanem trenutku? ... Kaj bi bila mogla grešiti, ko sem imela pri sebi sina?

Mar bi se mi misel na Ramona ne bila neprestano vsiljevala v moje spomine, kakor njegova podoba v moje srce? In pa, mati, ali ne govori resnice tak glas, ali ga res ne morete razumeti? Poslušajte me, ozrite se name; pogledajte, ali je v mojih očeh greh, ali se drži mojega čela sramota?

— Kje ste bili, — je nadaljevala grofica s pojemajočim glasom, — kje ste bili med svojo odsotnostjo, ki je niste mogli pojasniti svojemu možu?

— Kje sem bila? ... Ah, oprostite mi, mati! Kje sem bila?

— Odgovorite! — je ponovila umirajoča z drhtečim glasom.

— Pa naj bo. Vse vam povem, mati, toda še enkrat vas prosim, oprostite mi udarec, ki vam ga prizadenem.

In ko se je sklonila nad umirajočo, je duhovnik že izgovarjal besede: — Corpus Domini ...

Zvonček je zacingljajl dvakrat ... trikrat ...

— Mati, bila sem v Toursu,

da bi izprosila pisma za ubogo, blodno dušo, ki sem jo s tem rešila, — je nadaljevala Helena.

Duhovnik se je približal grofici z zadnjo popotnico.

— Ecce Deus, — je dejal. — On je vaš sodnik. Vaš usmiljeni sodnik.

— Mati, — je zašepetala Helena, — mati, nedolžna sem. Pri bogu, ki ga sprejemate, prisegam znova, da sem nedolžna.

Kar se je umirajoča dvignila in sprejela zadnjo popotnico; in zdelo se je, da se ji je v agoniiji odkrila resnica.

S pojemajočim glasom, ki je pa bil pol vere, je zašepetala:

— Pravite, da ste nedolžna, Helena, in verjamem vam. In odpustanja vas prosim.

Prišla je mlado ženo za glavo in ji dolgo gledala v obraz. Vsi navzoči so si brisali solzne oči.

Maša je bila končana. Duhovnik je blagoslovil vernike in podelil umirajoči odvezo.

Vsi so po maši odšli, ostala sta samo duhovnik in Helena. Duhovnik je bil starec visoke postave, ki je poznal Heleno že mnogo let in ki je dobro vedel, kako čisto je njeno srce.

Iz spovednice mu je bila znana strašna drama in Helenina plemenitost. Stopil je k postelji ter podal grofici papir in pero.

— Še je čas, da popravite storjeno krivico, — je dejal umirajoči grofici. — Napišite nekaj besed svojemu sinu, da zve resnico in popravi krivico.

Grofica je razumela duhovnikove besede in že je dvignila roko, pa ni imela več moči, glava ji je omahnila na blazinico. Začulo se je smrtno hropenje. Agonija je bila kratka, toda grozna, nedvomno polna strahotnih vizij, kajti med težkim sponenjem so se slišale iz njenih ust besede obupa in groze:

— Odpustanje! Odpustanje! Kar se je vzravnala in zaklicala:

— Ramon; Milček! Carmen! In omahnila je mrtva na posteljo.

Čez nekaj ur je ležala grofica de Montlaur na mrtvaškem odru in sanjala svoj večni sen. Neizprosna smrt je bila vtisnila njenemu obrazu izraz marmornate veličine in lepote. Truplo, ki so se mu poznali vsi udje pod mrtvaškim prtom, je bilo podobno belim kamnitim kipom na grobnicah v bretonskih cerkvah. In v grofičinih očeh sta se lesketali dve debeli solzi, ki sta bili običali v kotičkih zaprtih vek.

Ob vzglavju mrtvaškega odra je klečala Helena in zrla vsa obupana na mrtvo grofico.

— Nobenega upanja, — je

šepetala ... Vse je končano ... vse!

X.

V IZGNANSTVU

Med ljudstvom se rado pripetijo, da se prijatelji zaradi malenkosti spro. Beseda da besedo in iz prepira nastane pretep. Prijatelj udari in ubije prijatelja. Potem pa ostrmi nad svojim zločinom in sam ne razume, kako je prišel mrtvec k njegovim nogam, še manj pa, kako je mogel ubiti prijatelja.

Tako je bilo Ramonu, ko se je vrnil s svojo materjo v Penhoet. Blodil je po okoličici, spremljal ribiče po morju in jim pomagal pri napornem delu bled, izgubljenih oči, srce pa polno radosti, da se je tako temeljito osvetil.

A ponoči — noči so se mu zdele najstrašnejše — ponoči je često uro za uro prebiral pismo prešustne žene, dokaz njene zločina; čital je pismo vedno znova, počasi, požirajoč vsak zlog, iščoč v vsaki besedi, v vsakem stavku in vsakem izrazu nekakšen skrit zmisel, tajne misli, ki so pismo narekemale.

Zaplakal je. Objokal je izgubljeno ljubezen, pokopane nade, uničeno življenje, omadeževano čast.

Potem se je pa vzravnal in zamrmral z divjo radostjo:

— Maščevan sem!

Prav je storil. Vsak zločin mora biti kaznovan. Če odpustimo, podpiramo zlo. Bil je ponosen na to, da se mu je posrečilo kaznovati grešnico. Zadet mater v njenem otroku! Vzeti bastarda, potisniti v blato kar je prišlo iz blata, vreči otroka na pot, ki vodi sigurno v ječo ali na morišče!

In mati vse to ve, mati umira od bolesti. To je osveta, da je človek res lahko ponosen na njo.

Ko je pa prišel zjutraj pozdravit svojo mater, so pričale njegove udre oči in blede čelo o silnih mukah.

Od notarja sta zvedela, da je Helena težko bolna.

— Umreti! — je zacepetal Ramon. Že! ...

Toda drugi dan je bil njegov obraz še bolj bled.

Potem sta zvedela, da je Helena že izven nevarnosti, da bo

V blag spomin

šeste obletnice smrti preljubljenega in nikdar pozabljenega soproga in očeta

FRANK MAHNIČ

ki nas je za vedno zapustil dne 10. marca, 1937

Hladna Te zemlja že leta šest krije, Mirno in sladko v grobu zdaj spiš, Mi pa ne moremo biti veseli, Ker so to žalostni spomini za nas.

Žalujoči ostali:

Mary, soproga
Frank D., Edward L., sinova
Zdenka, hčerka

Cleveland, Ohio, 10. marca, 1943.

Francoski kvizling Laval

Na gornji sliki vidimo francoskega kvizlinga Laval v krogu svoje družine pred svojim gradom v bližini Vichyja. Na eni strani stoji njegova hči, na drugi pa njen mož, Rene de Chambrun.

pa še dolgo trajalo, predno bi povsem okrevala.

Zdaj je bilo treba samo še dovršiti osvetlo: Heleno ne sagne izgnati iz doma, temveč za vedno ločiti jo od tistih, ki bi jo mogli tolažiti in bodriti.

Grofica de Montlaur se je bila po zdravnikovem nasvetu podvrgla operaciji, ki jo je napravil slaven pariški kirurg in ki se je posrečila. Ramon pred operacijo ni hotel zapustiti Francije, čeprav je že hrepenel po Panami.

Po operaciji je pa takoj napravil vse za odhod. Notarju je naročil, naj pod nobenim pogojem ne pove, kam je odpotoval, potem se je pa odpeljal in sicer najprej v Cayenno.

Gnala ga je želja, da bi z vročimi bratskimi poljubi opral s Carmeninega čela sramoto, ki jo je bila vrgla nanj obdolžitev prešustnice.

Resnice ji pa ne pove, ljub-

ljeni sestri. Samo Saint-Hyrieix obvesti o zločinu podle žene s prošnjo, naj prepove Carmen pisati svakinji.

Zakonca sta prebivala v Cayenni, prestolnici francoske kolonije Guyane. Poslopje, kjer stanuje namestnik, je ogromno zgrajeno iz dragega lesa. Mesto ima mnogo mikavnosti, vendar se ga pa vsaka Parižanka boji. V Cayenni se nič ne dogaja, tam ni nikoli nič novega. Edino, kar človeka vsaj malo razvedri, so spomini na Francijo in na drage, ki jih je zapustil tam. Vsakdo sanja o tistem, kar mu je najbolj pri srcu.

Tudi Carmen se je zatopila v sanje in v mislih je še vedno živela tam daleč v Parizu, pri Heleni ... pri Robertu d'Alboize.

Zakaj se je odpovedala vsemu, kar jo je osrečevalo? Da reši čast svojega imena? Ne! ... Bila je le strahopetna ... Bala se je, bala moža, bala zaničeva-

nja sveta. In namestu da bi ponosno priznala svoj greh, je pobegnila.

On je hotel tako, on, poštena in plemenita duša. On bi ne bil oklevaj; bil je pripravljen žrtvovati vse, samo da bi mogel živeti za njo, ščititi jo, biti vedno pri nji, da bi mogla oba živeti samo za sad svoje velike ljubezni.

Kaj neki počne zdaj, ubogi, dragi sinko? Gotovo misli na njo, trpi ... In Carmen je solznih oči in prekipelavega srca izročala lahnemu morskemu pišu tisoče pozdravov in poljubov, da bi jih ponesel tja daleč nje, mu, ki ga je zapustila.

Da, to je bilo res. Zapustila ga je, zapustila ... in z njim tudi dete, njunega Marcela.

O, ko bi mogla ljubiti svojega moža, — je razmišljala čisto, — morda bi se mi pa posrečilo pozabiti preteklost, napraviti križ čez vse, kar je bilo, in začeti novo življenje ... Če bi le mogla! ...

Poskusila je, pa ni šlo. Robertov obraz je vedno stopil med njo in njenega moža.

Poljubi, ki jih je dajala svojemu možu, so se ji zdeli tatvina na škodo onemga drugega.

Ta ljubezen do moža je bila prešustvo, ne pa ona druga.

— Če bi mogla vsaj umreti!

... To bi bilo še najbolje! Pač je pa Saint-Hyrieix novo življenje očaralo. Dela je imel čez glavo tako, da se ni mogel dolgočasiti. In delo ni bilo suhoparno. Saint-Hyrieix je našel v njem mnogo zabave in razvedrila.

Toda ali se je mogla Carmen zanimati za delo moža, ki ga ni ljubila in ki ji tudi ni dovolil deliti z njim nade na uspeh, ker je bil preveč prepričan o

lastni ceni in o lahkomišelnosti svoje žene?

Vendar je pa doživela vsak mesec en dan radostno pričakovanja, ki so ga delili njo bolj ali manj vsi prebivalci in uradniških krogov.

Od ranega jutra tistega dne so bili vsi daljnogledni obrnjeni na morje, vse oči so bile usmerjene v morsk svetilnik na koncu staniškega pomola.

Čakali so na signal. Kar je vihrala na svetilniku zastava, da se bliža z one strani parnik.

Bil je poštni parnik iz Francije. Ljudje so hoteli v pristanišče, kjer so radostno vzklikali parniku v pozdrav.

Kmalu je parnik pristal. Krov so hoteli cariniki, za njim pa pismošojci, ki se je vrnilo veliko vrečo na hrbtni. Ah, s ma iz Francije! Ljudje so vduseno sprejeli pismošojce, ga spremili do pošte.

Nekega takega radostnega dne — dobrih šest mesecev — njunem prihodu — je bil Saint-Hyrieix na obali in tudi njo se je bila polastila nestrpnost.

— Ah, bože moj! — je vzkliknila Carmen, — pogledajte tega gospoda tam, ki ves sam v čoln ... Ali ni to ...

— Bogme, zdi se mi, da je Ramon, je odgovoril Saint-Hyrieix.

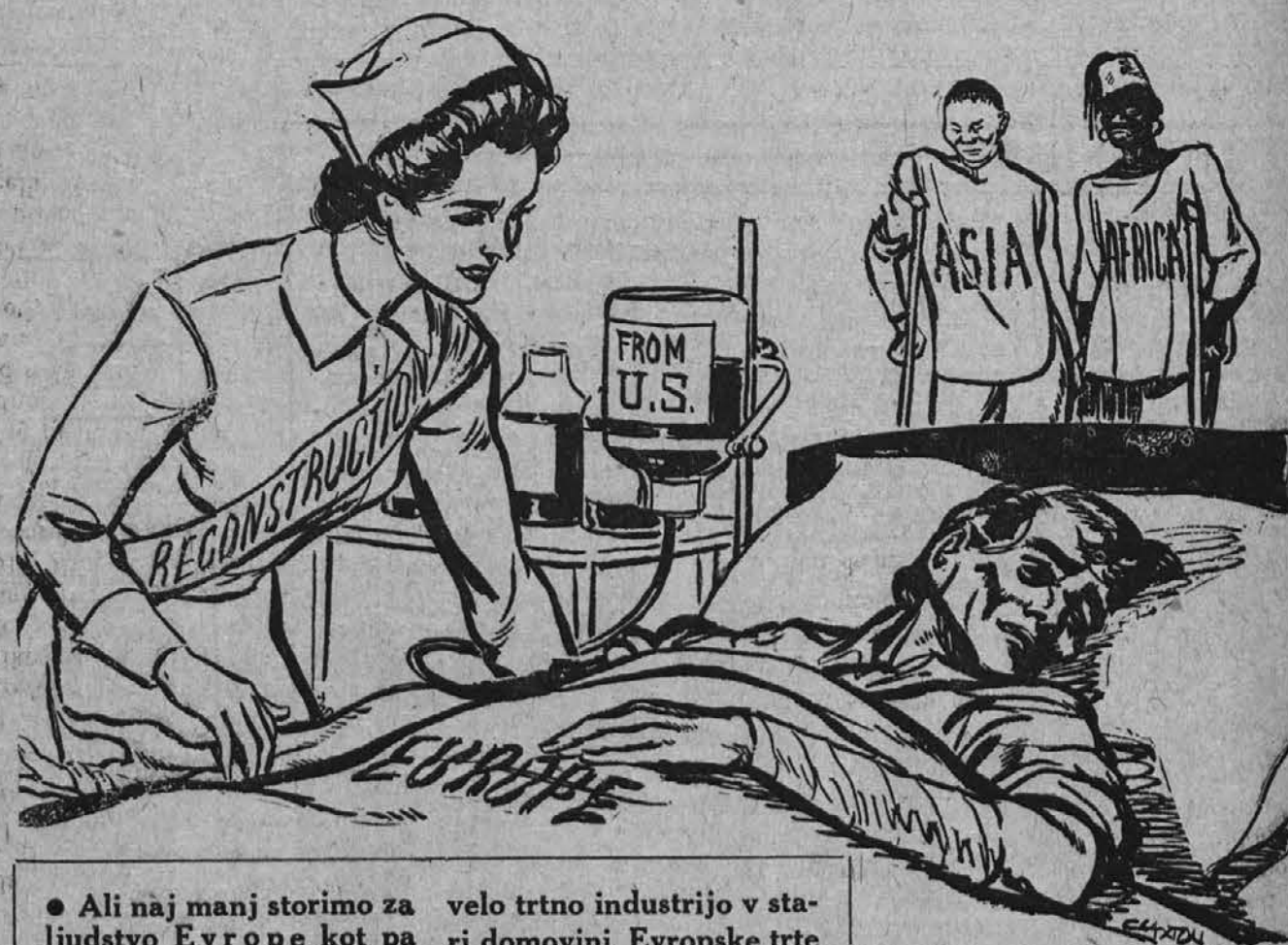
Čoln se je naglo bližal. — Res je, nisva se zmotila. Moj brat je!

In kmalu je Ramon objel svojo sestro. Ko je pa Carmen dvignila glavo, je presenečeno vzkliknila:

— O, bože moj, mama! Ramon je bil namreč oblečen in na obrazu se mu poznalo, da ga je zadel strog udarec.

(Dalje prihodnje)

NOVI SVET PONUJA SVOJO KRI LJUDSTVOM STAREGA SVETA

● Ali naj manj storimo za ljudstvo Evrope kot pa smo storili za njih vinograde? Pred več leti, ko je kuga uničila njih vinograde, se je tja poslalo ameriške cepitve, da bi se oži-

velo trtno industrijo v stari domovini. Evropske trte so bile oživiljene in zboljšane, ker je bila ameriška trta, ki je bila prvotno od tam, ojačena tukaj.

Danes, ko še večja kuga uničuje ljudstva širom vsega sveta, prostovoljno nudijo Amerikanci, domačini in potomci vseh prebivalcev, pot do povratka življenja kot del Ameriške rekonstrukcijske misije; ne samo v Evropi, pač pa po vsakem delu sveta, kjer so potrebne naše zaloge in naše ideje.

Amerikanci prihajajo — z zdravniškimi zalogami in jedili, z semenom in gnojilom, z kmetijsko živino in orodjem. Še bolj važno pa je to, da mi prinašamo zalogo demokratičnih idej za ves novi svet!

Ali je vam to znano?

Ali ste vi čitali knjigo Two-Way Passage, izpod peresa Louis Adamiča, ki predlaga, da bi mi osebno prenesli ameriško izkušnjo v Evropo?

Kolegiji sedaj nudijo posebne tečaje, da pripravijo ljudi za to vitalno delo.

Washington se živahno pripravlja, da nudi to priliko v pomoč našim dobrim sosedom stran morja. Javnost se zanima za to priliko, da bi napravila načrt za mir in zmago vojne s tem, da bi se odvzelo navad-

nemu ljudstvu osišča voljo do nadaljnjega bojevanja.

Te ideje so postale zaželjive in praktične; tako ameriške v uvajanju in tako univerzalne v sprejetju.

Mi želimo, da bi se vi — sleherni — seznanili s to idejo. Eno leto po predlaganju te ideje, je Louis Adamič izdal v brošuri "This Week," članek "After Victory—What?" (Po zmagi—Kaj?), ki je kratko in jedrnat poročilo o tej predlogi, ki je bila ojačena z obširno diskuzijo. Z zanimanjem boste čitali ta članek. Vi bi se morali takoj seznaniti s tem načrtom za zmago in mir. Pošljite 10c za pokritje stroškov tiskovine in poštne in pošljite na:

New World Committee of World Peaceways, Inc. 103 Park Ave., New York, N. Y.